

حوادث طبیعی، کثرت نفوس و بلند منزل های کابل

حوادث طبیعی در دنیا، سالانه جان هزاران و حتی میلیون ها انسان را می گیرد و باعث خسارات هنگفت مالی هم می شود. قیمت باز سازی بعد یک سانحه عظیم که باعث ویرانی یک شهر یا شهر ها می شود نسبت به نو سازی یکبار چند قیمت تر تمام میشود آنهم اگر توسط یک دولت با مدیریت قوی پاک و عاری از اختلاس و رشوه باشد. در غیر آن، پول های بسیار مبالغه آمیز و افسانوی در باز سازی مصرف میشود چنانکه در کشور ما همینطور شد و سر کلاه هم معلوم نیست که بنام باز سازی به چه مقدار پول آمده است؟ و باز سازی افغانستان چقدر مورد تایید مردم افغانستان و کشور های کمک کننده، هم از نظر کمیت و هم از نظر کیفیت می باشد. و کی ها از این پول های خیرات و کمک به ملیونر ها ارتقا نموده اند؟

حوادث طبیعی انواع مختلف دارد، اما افغانستان، بخاطر داشتن فاصله دور از بحر و مرتفع بودن از سطح بحر، بعضی از حوادث طبیعی را ندارد مانند تسونامی که کلمه جاپانی است یعنی (امواج بندری) سیچ، تورنادو، سایکولان، ارکین و غیره.....

بعضی از حوادث طبیعی که در افغانستان سالانه رخ میدهند، جان صد ها انسان را می گیرد و باعث خسارات هنگفت مالی هم می گردد، عبارت اند از زلزله، سیلاب، خشک سالی، برف کوچ و باد های شدید و غیره. به خاطر خوب در جریان قرار دادن خوانندگان محترم در باره حوادث طبیعی مختصراً در باره منابع حوادث طبیعی ذیلاً اشاره میگردد.

حوادث طبیعی دارای پنج منبع عمده است :

منابع اتمسفری : که دو نوع است یعنی ساده و مرکب

- ساده، مانند باران های شدید، ژاله یا برف سنگین باد های تند و غیره.
- مرکب، هرگاه دو حادثه طبیعی ساده همزمان شروع به فعالیت کنند مرکب نامیده میشود. مثلاً باران شدید با گردباد که (تورنادو) را تشکیل میدهد و چندین نوع دیگر آن.

منابع هایدرو لوجیکی : طغیان دریا ها و ابحار، خشک سالی، سیلاب ها و برف کوچ را شامل می شود.

منابع بیالوجیکی : اپیدیمی های فرارگیر انسانی، حیوانی و نباتی و هجوم ملخ شامل این منبع میگردد.

منابع تکنالوجیکی : همانطوریکه تخنیک برای بشر سهولت های بیشماری را به بار آورده است موزی بر آن درد سر هایی را هم در قبال دارد. بطور مثال طیاره سقوط میکند، کشتی ها غرق میشود، موتر ها تصادم می کنند و نیروگاه های اتمی و کمیای منهدم و گازات خطرناک آزاد می شود که همه تلفات دارد، و حتی تلفات های همراه، همزمان استفاده خوب، در اخطا ف ها، سرعت ها، انتحاری ها هم استفاده میگردد که این ها منابع تکنالوجیکی است.

منابع جیالوجیکی: زلزله ها، آتش فشان ها، لغزش زمین و لغزش خاک، تسونامی، سیچ سقوط معادن و غیره .. زلزله که یک پدیده کاملاً طبیعی زمین است و در هر سی ثانیه در کره زمین یک زلزله رخ میدهند اما اکثراً با درجات پایین به حساب مقیاس ریشتر می باشد که احساس نمی شوند.

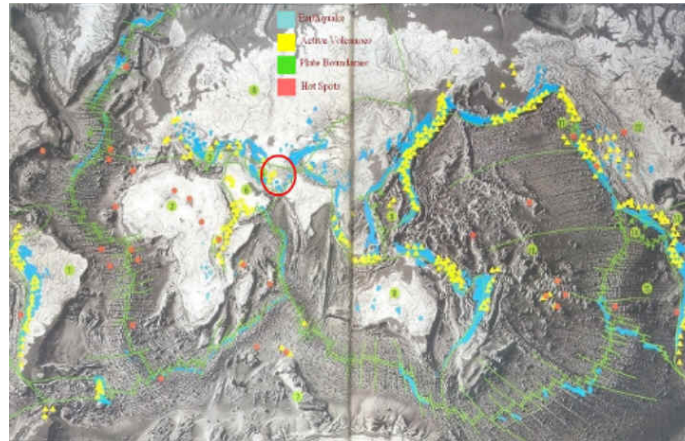
خوشبختانه زلزله های قوی به ندرت رخ میدهد، طور مثال در صد سال اخیر از جمله ۵۸ واقعه زلزله به قدرت هشت ریشتر که در جهان رخ داده است، ۳۸ مورد آن در آسیا بوده و تلفات ناشی از آن هم در آسیا زیاد بوده است. دلایل عمده تلفات در آسیا صرف نظر از ضعف ساختمان ها، کثرت نفوس بی حد می باشد. کشور های که در رشد نفوس در مقام اول دنیا اند تقریباً همه در آسیا قرار دارند مانند هندوستان، چین، پاکستان، بنگله دیش و یک کشور افریقایی نایجیریا می باشد. اما به صورت استثنائی یی جاپان از جمله کشور های است در آسیا که بالای نفوس کنترل کامل دارند و یا کشور جرمنی در اروپا.

همان طوریکه در فوق تذکر داده شد زلزله از جمله خطرناکترین سوانح طبیعی می باشد که بسیار بیرحمانه به صورت آبی و بی خبر، جان ملیون ها نفر را در بعضی کشور های جهان گرفته است از جمله یکی از زلزله های کشور چین بین قرن شانزده و هفده میلادی در چند ثانیه جان هشت لک چهل هزار نفر را گرفت. یا در این اواخر زلزله هاییتی، چلی مثال هایست از این واقعه.

چرا زلزله می شود؟

باید خاطر نشان کرد که زمین یک کره مرده و بیجان نیست و مانند یک موتر حرارتی بزرگ در داخل خود فعل و انفعالات دارد. همین فعل و انفعالات داخل هسته زمین باعث می شود که پوست زمین که در عماق یا نقاط پست تا

پنج کیلو متر و در ارتفاعات تا کمتر از ۱۰۰ کیلو متر ضخامت دارد به طول و عرض هزاران کیلو متر بشکند و باعث زلزله های خطرناک شود.

(۱) نقشه تکتانیکی جهان

در این نقشه دیده می شود که زمین عبارت از پانزده Plate یا تخته های بزرگی است که شماره های آن در دایره هایی به رنگ سبز نشان داده شده است. این پلت ها بالای هسته مذاب، در حال شنا است باید خاطر نشان نمود که زمین دارای دو هسته مذاب می باشد که تفاوت همین دو هسته باعث فعل و انفعالات میگردد. حرارت هسته زمین در حدود ۱۰۰۰۰ درجه فارنهایت یا ۵۵۳۷,۷ درجه سانتی گرید می باشد، قطر هسته مذاب در حدود چهار هزار مایل و فشار جانبی بالای هسته مذاب در حدود ۱۱۰۰۰ تن بر انچ مربع تخمین شده است. البته این پلت های ها توسط سرحدات تکتونیکی از هم جدا شده اند که توسط خطوط باریک به رنگ سبز روی نقشه دیده میشود. لغزش و اصطکاک بین دو پلت همجوار در بعضی سرحدات که سالانه در حدود سی تا چهل ملی متر میرسد باعث زلزله های تکتانیکی می گردد. از جمله زلزله کشمیر که چند سال پیش جان در حدود ۸۵۰۰۰ انسان را گرفت، ناشی از لغزش پلت هند و آسیا بود. سرحدات دوپلت آسیا و هند که در ارتفاعات همالیا واقع است در هر صد سال چندین زلزله های مدهش را به بار می آورد. که کشور های پاکستان، هندوستان، نیپال و بنگله دیش را به شمول افغانستان متأثر می سازد. حتی قبل از میلاد زمانیکه لشکر سکندر به دره سوات رسیده بود چنان زلزله پر قدرت رخ داد که مسیر دریا را تغییر داد و تعداد عساکر سکندر را هم از بین برد. البته نوع زلزله های کم قدرت و غیر تکتانیکی هم است، مخصوصاً در فصل بارانی به وقوع می پیوندد که علت آن رسیدن آب به معادن چونه، گچ و کربیت است که تحت فشار و حرارت قرار دارند یا بعضاً سقوط مغاره های زیر زمینی که به اثر جریان آب پیدا می شود.

کمر بند های زلزله جهان :

چنانچه که در نقشه تکتانیکی دنیا دیده می شود، کلانترین کمر بند در اوقیانوس آرام قرار دارد بین قاره آمریکا از یک طرف و کشور جاپان و استرالیا طرف دیگر که بنام کمر بند آتش هم شناخته می شود. شهر های که در اطراف اوقیانوس آرام قرار دارند و در نقشه به رنگ های آبی نشان داده شده است مناطق زلزله خیز اند. همراه با رنگ های آبی، اشکال مثلث مانند به رنگ لیمویی هم دیده می شود که نشانه آتش فشان های فعال می باشد و امکان فعال شدن آن موجود است. شما در هر قسمت نقشه که برنگ آبی و لیمویی مشاهده می کنید نشانه زلزله های تکتانیکی و آتش فشان است.

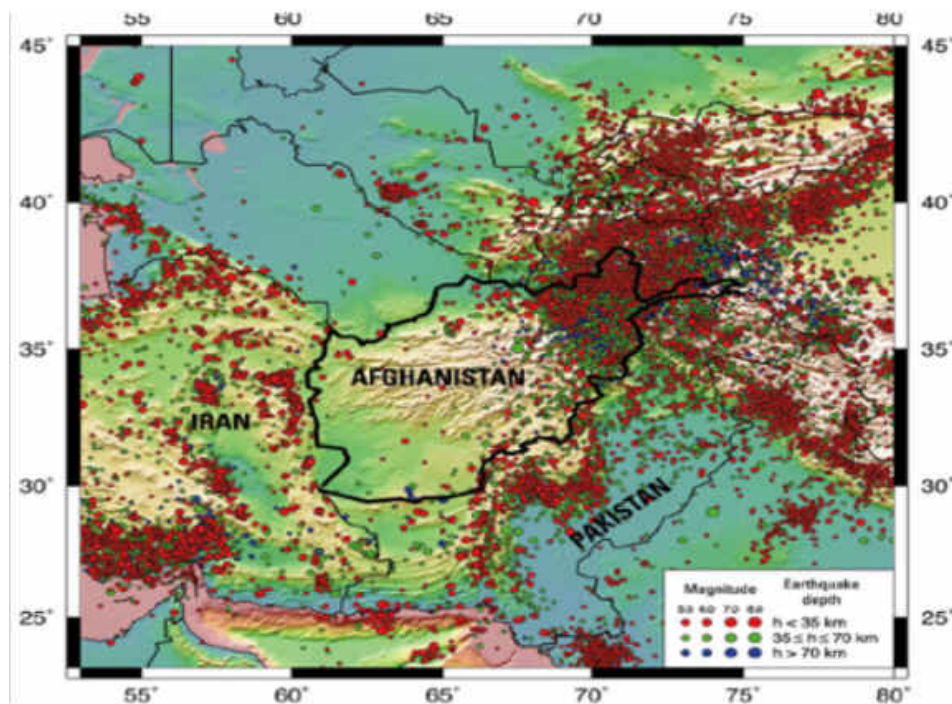
کمر بند دوم بنام کمر بند مدیترانه یاد میگردد که از قسمت های شمال کشور ما می گذرد و بعد از در بر گرفتن قسمتی از اروپا از طریق بحیره مدیترانه به شمال آفریقا امتداد می یابد. البته از تشریح کمر بند سوم صرف و نظر شده است.

در نقشه (۲) محراق های زلزله صد سال اخیر افغانستان و کشورهای همجوار است که توسط زلزله سنج های بعضی از کشور ثبت و راجستر گردید است که از شمال شرق به طرف جنوب امتداد پیدا می کند. در نقشه های تازه تر که از طرف USAID نشر گردیده است یک کمر بند محلی از شمال شرق به طرف غرب و از همان نقطه شروع یک کمر بند به طرف جنوب امتداد می یابد. اما در این نقشه به وضاحت دیده می شود که کدام شهر های افغانستان را زلزله تهدید می نماید یا تحت زون شدید است. از جمله شهر کابل که نظر به شواهد تاریخی، در دوره بابر زلزله مدهشی رخ داد، مرکز آن پغمان بود و مدت هفتاد دو روز به وقفه ها دوام کرد. این همان نوع زلزله های است که شاید بعد از صد ها سال دوباره سر بالا کند یا فعال شود.

د پائو شمیره: له ۲ تر ۶

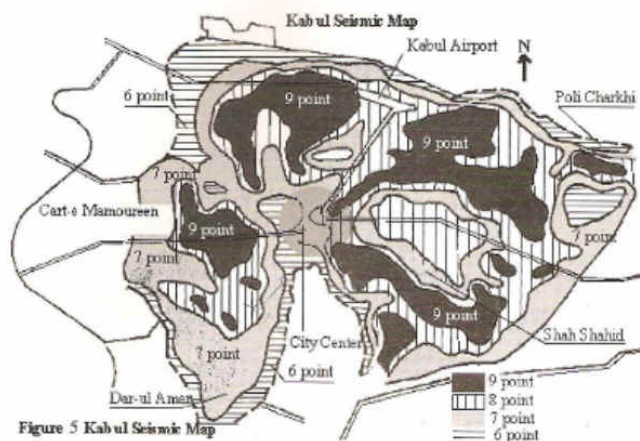
افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
د لیکني د لیکنيزې بني پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خبر و لولئ

در نقشه (۲) محراق های زلزله است که از سال ۱۹۰۰ تا ۲۰۰۰ در افغانستان و کشورهای منطقه به وقوع پیوسته است.

نقشه (۲)

در نقشه (۳) شهر کابل دیده میشود که از نظر زلزله به چند زون تقسیم شده است. و دیده میشود که کابل به کدام اندازه دارایی خاک های متغیر است. این شهر به خاطر داشتن خاک های متفاوت و سریع حرکت، در زلزله های پر قدرت خطر آبگینی یا liquefaction را نیز دارد. که ساختمان های وزین و خلاف نورم را به یک طرف میلان میدهد. که مثال آن در نقشه (۴) دیده میشود.

نقشه (۳) ترتیب شده توسط پولی تخنیک کابل

نوت: معمولاً در کشور ما از مقیاس یا اندازه گیری نورم روسی و امریکایی استفاده میشود.

۱- ریشتر، مقیاس قدرت زلزله است که از محراق یا focus اندازه گیری می شود و از ۹-۱ مگنیتود یا درجه است که انرژی آزاد می شود. طور مثال در یک زلزله هشت ریشتر به اندازه ۲۵۰۰۰ erg انرژی آزاد میشود و اگر قدرت زلزله ۸٫۴ ریشتر باشد مقدار انرژی که آزاد میشود به اندازه ۱۰۰۰۰۰ erg ارگ می رسد این مقیاس به لوگاریتم محاسبه می شود که بالا رفتن عشاریه های آن هم خطر ناک است. طور مثال یک زلزله پنج درجه ریشتر قدرت آن هزار چند چهار درجه ریشتر است. مقیاس ریشتر را داکتر چارلز امریکایی در سال های ۱۹۳۲-۱۹۳۵ معرفی کرد که بنام خودش ریشتر مسمی شده است.

د پانو شمیره: له ۳ تر ۶

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوئې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de
د لیکنی د لیکنیزی بنی پازوالی د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرولو مخکې په خیر و لوی

۲- بال مقیاس روسی است یا معادل مقیاس مودیفای مرکلی MMI می باشد ، این مقیاس شدت زلزله از سطح زمین یا epicenter را نشان میدهد ، که از (I-XII) یا (۱-۱۲) درجه و به ارقام رومی نشان داده میشود. مرکلی دانشمند ایتالیوی بود.

یک زلزله هشت ریشتر معادل ۱۲ بال یا مرکلی است . باید خاطر نشان کرد که هیچ وقت ساختمان به مقیاس ریشتر محاسبه نمیشود ، اعلانات بعضی از شرکت های ساختمانی که گویا ساختمان خود را به هشت یا نو درجه ریشتر محاسبه کرده اند مبالغه شاخدار است.

تصویر (۴) نمونه ی از آبگینی زمین در اثر زلزله های پر قدرت و میلان پیدا کردن ساختمان های خلاف نورم در مناطق زلزله خیز می باشد .

نقشه (۴) میلان به اثر ضعف تهداب و آبگینی زمین

کابل که یک شهر خورد است و در همین مساحت گنجایش بیش از یک ملیون را نفر بیشتر را ندارد امروز در حدود پنج ملیون انسان در آن زنده گی می نماید ، بر علاوه در حدود بالاتر از نیم ملیون موتر و سرک های کم عرض ، گذاشتن چک های کانکریتی در کنار سرک ها و راه بندان های متواتر و مهمتر از همه اعمار در حدود هشت صد باب بلند منزل که بالا تر از پنجاه در صد این ساختمان ها ی بلند منزل خلاف نورم زلزله ، ساختمان ، تهداب ها و عدم تست خاک تا نطقه تاثیر وزن عمودی ساختمان است که کابل را به یک شهر فوق العاده آسیب پذیر تبدیل نموده است.

اعمار هزاران خانه در دامنه های کوه های شیر دروازه و آسمایی و دیگر میلان ها ، در اثنای زلزله های قوی بسیار آسیب پذیر و خطرناک است که خطر تلفات را تشدید نموده است.

از طرف دیگر یک تعداد زیاد هموطنان ما از شهر های دیگر به شکل منفردانه به خاطر پیدا کردن کار در کابل می آیند و جا بجا می شوند و یک تعداد دیگر به شکل گروهی و سازماندهی شده ولی نامحسوس در کابل می آیند و قسمت های از زمین های دولتی را تصاحب مینمایند که این حرکت شاید ناشی از رقابت های قومی باشد . امروز کابل متأسفانه تقسیم شد به ناحیه های قومی که ترکیب یک شهر را که در آن همه وطنان برادر وار مشترک زندگی کنند ، از بین برده است و این خود یک خطر بزرگ است . مردم کابل جنگ های قومی را به یاد دارند که کابل به ویرانه تبدیل شد.

سیلاب ها

سیلاب های افغانستان به خاطر کوهستانی بودن و داشتن دره های متعدد و میلان های شیخ از نوع سیلاب های آنی یا flash flood و ندرتاً نوع سیلاب های دریایی می باشد. که به نسبت دور بودن از بحر نوع دیگر سیلاب رخ نمی دهد. و از تشریح آن صرف و نظر گردیده است .

سیلاب های فلش مانند آن نوع سیلاب های را می گویند که دفعتاً به اثر باران های شدید یا ژاله ها در فصل بهار یا در موسم تابستان که زمین فوق العاده خشک و سخت می شود در ساحات وسیع دشت ها به وقوع می پیوند . دوام سیلاب های فلش مانند بسیار کم است و ممکن بعد از نیم ساعت یا زیاد تر ویرانی ها یی که باعث میشود، آرامش به وجود می آید.

وقوع سیلاب ها قابل پیش بینی است ، مثلاً وقوع باران ها از طرف بحر هند ، خلیج فارس و قطب شمال است که امروز میتوان به کمک پیش گویی های آب هوا از طریق سایت های انترنتی و ارتباط بر قرار کردن با کشورهای

د پانو شمیره: له ۴ تر ۶

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولۍ. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینگه کړئ maqalat@afghan-german.de

: دلپکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هیله من یو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولۍ

همجوار از طریق ادارات مربوط این حادثه را کاهش داد و تلفات ناشی از سیلاب را کاملاً به صفر یا حد اقل رساند.

محققین مجادله با حوادث، برای کاهش خطر سیلاب ها چار موضوع ذیل را برجسته و پیشنهاد میکنند.

Measures and forestry Mechanical methods, Agronomic Measures, agrostological Measure. Measures.

هدف از سیستم میخانیکی اعمار کانال ها و سیر بر ها در دامنه ها و مسیر سیلاب . و موضوعات دیگر آن از دیدار زراعت و علف چر ها و جنگلات می باشد .

برای اعمار سیستم میخانیکی مانند کانال ها یا سیر بر ها باید حجم اعظمی آب را پیدا کرد این کار به کمک نقشه ها توپوگرافی برای پیدا کردن مساحت منطقه و بارندگی های اعظمی که در جدول داده شده میسر میشود.

اسم محل در افغانستان	درجه حرارت وسطی	فصل بهاری زراعت به تعداد روز	روز اول یخ بندی خزان	روز اخیر یخ بندی در بهار	عرض البلد	ارتفاع از سطح بحر	بارندگی به ملی متر mm	فشار سیمایی mb
سالنگ شمالی	۰,۵	---	---	---	۳۵,۲	۳۳۶۶	۱۲۱۲	۶۸۱,۲ max
سالنگ جنوبی	۲,۵	۱۳۷	Oct. ۱۴	March ۱۷	۳۵,۲	۳۱۷۲	۱۱۴۷	۶۹۴,۹
اولنگ	۲,۳	---	---	---	۳۴	۳۱۳۰	۱۷۰	---
لعل	۳,۳	۸۰	Aug. ۲۷	June ۷	۳۴,۵	۲۸۰۰	۲۹۹	---
پنجاب	۶,۸	۱۱۹	Sept. ۵	May. ۸	۳۴,۳	۲۷۱۰	۲۹۸	---
بامیان	۶,۸	۱۸۹	Oct. ۱۸	April ۱۱	۳۵	۲۵۵۰	۱۸۲	---
گردیز	۹,۳	۱۸۹	Oct. ۱۸	April. ۱۱	۳۳,۵	۲۳۵۰	۳۱۴	---
شهرک	۴,۶	۹۹	Aug. ۲۸	May. ۲۰	۳۴	۲۳۵۲	۳۴۵	---
چغچران	۶,۵	---	---	---	۳۴,۵	۲۲۴۰	۱۶۱	---
غزنی	۹,۵	۱۸۸	Oct. ۱۲	April. ۱۶	۳۳,۵	۲۱۸۳	۲۹۲	۷۸۶,۸
پغمان	۹,۹	---	---	---	۳۴,۵	۲۱۱۴	۳۹۵	---
غلمین	۷,۸	۱۶۶	Sept. ۲۲	April. ۲۶	۳۵	۲۰۷۰	۲۲۸	---
مقر	۱۱,۳	۱۹۳	Oct. ۲۱	April. ۱۰	۳۳	۲۰۰۰	۱۹۰	---
لوگر	۱۰,۷	۱۹۸	Oct. ۱۰	April. ۲۲	۳۴	۱۹۳۵	۲۱۲	---
کاریز میر	۱۰,۵	۲۱۰	Oct. ۲۶	April. ۲۲	۳۴,۵	۱۹۰۰	۴۵۲	---
کابل	۱۱,۷	۲۱۰	Oct. ۲۶	April. ۲۲	۳۴,۵	۱۷۹۱	۳۴۳	۸۲۴,۶
جبل السراج	۱۵	۲۸۹	Dec. ۶	Feb. ۲۴	۳۵	۱۶۳۰	۴۹۹	---
قلات	۱۴,۶	۲۱۸	Nov. ۲	March. ۲۸	۳۲	۱۵۶۵	۲۲۴	---
قادس	۱۲,۱	---	---	---	۳۴,۷	۱۲۸۰	۳۱۰	---
فیض آباد	۱۳	۲۲۴	Nov. ۴	March. ۲۴	۳۷	۱۲۰۰	۵۵۱	---
خوست	۱۷	۲۸۴	Nov. ۳۵	Feb. ۱۳	۳۳,۳	۱۱۴۶	۴۶۱	۸۸۵,۷

د پانو شمیره: له ۵ تر ۶

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته رابولي. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de

: دلېکنې د لیکنيزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده ، هيله من يو خپله لیکنه له رالیرلو مخکې په خیر و لولئ

	۱۵۸	۱۰۱۰	۳۱,۵	Feb. ۲۱	Nov. ۲۰	۲۷۱	۱۹,۳	قندهار
۹۱۰	۲۱۴	۹۶۴	۳۴,۲	March. ۱۹	Nov. ۳	۲۲۸	۱۶	هرات
	۳۷۵	۸۱۵	۳۶	March. ۱۹	Nov. ۴	۲۳۶	۱۴,۴	میمنه
	۶۴۲	۸۰۴	۳۶,۶	March. ۲۷	Nov. ۴	۲۲۴	۱۴,۷	تالقان
	۹۷	۷۸۰	۳۱,۵	Feb. ۱۹	Nov. ۱۴	۲۶۹	۱۹,۵	بست
	۳۰۱	۷۷۰	۳۴,۵	Feb. ۶	Dec. ۹	۳۰۵	۱۹,۶	لغمان
۹۳۶,۴	۸۸	۶۶۰	۳۲,۳	Feb. ۲۲	Nov. ۲۰	۲۷۰	۱۹	فراه
۹۵۶,۲	۱۷۱	۵۸۰	۳۴,۵	Jan. ۲۲	Dec. ۴	۳۱۵	۲۱,۵	جلال آباد
۹۶۹,۶	۲۸۰	۵۱۰	۳۶	March. ۲۱	Nov. ۱۷	۲۴۹	۱۴,۷	بغلان
	۳۴	۴۷۸	۳۱				۲۰,۶	زرنج
۹۷۰,۳	۳۵۰	۴۳۳	۳۶,۶	March. ۱۳	Nov. ۲۷	۲۵۸	۱۶,۵	کندوز
۹۷۷,۳	۱۹,۳	۳۷۸	۳۶,۶	Marech. ۷	Nov. ۱۶	۲۵۳	۱۶,۹	مزار شریف
Mm۷۶۰= ۱۰۳۱mb	۲۱۴	۳۶۰	۳۶,۶	March. ۹	Nov. ۲۹	۲۶۴	۱۶,۴	شبرغان

نوټ: چون همه هموطنان ما در داخل کشور دسترسی به انټرنټ ندارند، از دست اندر کاران اخبار های دولتی و غیر دولتی ولایات کشور تقاضا می نمایم تا این معلومات را که هدف از باخبری عامه در مقابل حوادث طبیعی است با حفظ نام نویسنده در اخبار های خود به نشر بسپارند.

پایان

د پانو شمیره: له ۶ تر ۶

افغان جرمن آنلاین په درنښت تاسو همکارۍ ته راښوولې. په دغه پته له مور سره اړیکه ټینګه کړئ maqalat@afghan-german.de
دلیکنې د لیکنیزې بڼې پازوالي د لیکوال په غاړه ده، هیله من یو خپله لیکنه له رایرلو مخکې په خیر و لولئ